

Sociální služby v ČR

Mirka Wildmannová
12.11.2010
19.11.2010

Sociální služby - definice

- Nástroj sociálního zabezpečení – sociální pomoci
- Poskytovány lidem společensky znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, začlenit se do společnosti
- Zohledňují jak uživatele, tak jeho rodinu či skupinu

Od 1.1.2007 vstoupil v platnost

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Proč bylo nutné nové právní úpravy sociálních služeb?

Stávající právní úprava nepokrývala:

- Uživatel byl pasivním činitelem
- Nebyl zajištěn jednotný systém objektivního hodnocení potřeb uživatelů
- Nebyly ochráněny práva při nesprávném postupu veřejné správy
- Nebyl vytvořen právní rámec rozvoje lidských zdrojů – především sociální práce

Proč bylo nutné nové právní úpravy sociálních služeb?

- Nebyly vyřešeny vzájemné vztahy a kompetence jednotlivých úrovní veřejné správy
- Nebyl zajištěn rozsah práv a povinností- organizace zřizované veřejnou správou a NNO
- Neexistence dohledu nad kvalitou poskytovaných sociálních služeb
- Neexistence podmínek pro vytvoření transparentní informační základny
- Nebyly upraveny druhy služeb zaměřené na prevenci sociálního vyloučení

Hlavní cíl nového zákona o sociálních službách:

- Podpora procesu sociálního začleňování a sociální soudržnost společnosti

Hlavní principy změny systému sociálních služeb:

- **Dostupnost**
- **Efektivnost**
- **Kvalita**
- **Bezpečnost**
- **Hospodárnost**

Příspěvek na péči

- Stanoven ve čtyřech stupních odpovídajících stupni závislosti
- Lehká závislost – 2 000 Kč (3000 Kč) – *možná změna od 1.1.2011 (1000,- Kč+ poukázka)*
- Středně těžká závislost – 4 000 Kč (5 000 Kč)
- Těžká závislost – 8 000 Kč (9 000 Kč)
- Úplná závislost – 11 000 Kč (11 000 Kč)
- Vyplácí obce III. Typu
- Nepovažuje se za příjem (ČSSZ určí, zda opatrovník bude „státním pojištěncem“)

Zneužívání příspěvku na péči

- Výplata příspěvku může být zastavena
- OÚ může ustanovit tzv. zvláštního příjemce příspěvku
- Příspěvek může být nepřiznán
- Příspěvek může být odňat

Kriteria hodnocení efektivity financování sociálních služeb

- Kriteria pro stanovení míry závislosti
- Struktura uživatelů jednotlivých typů soc. služeb z hlediska míry jejich závislosti
- Kriteria pro přiznávání dotací ze strany státu (MPSV) a zřizovatele
- Přístup zdravotních pojišťoven k financování zdravotní péče v pobytových zařízeních
- Kriteria pro stanovení výše úhrad uživatele služby za pobyt a stravu v pobytových zařízeních soc. služeb

Základní druhy sociálních služeb

- Sociální poradenství
- Služby sociální péče
- Služby sociální prevence

Formy poskytování sociálních služeb

- **Pobytové služby**: služby spojené s ubytováním v zařízeních soc. služeb
- **Ambulantní služby**: klient dochází, součástí není ubytování
- **Terénní služby**: jsou poskytovány klientovi v jeho přirozeném sociálním prostředí

Zařízení sociálních služeb

Pro služby sociální péče

- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení

Pro služby sociální intervence

- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Zařízení pro krizovou pomoc
- Nízkoprahová denní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Terapeutické komunity
- Sociální poradny
- Sociálně terapeutické dílny
- Centra sociálně rehabilitačních služeb
- Pracoviště rané péče

Základní činnosti při poskytování sociálních služeb

- Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- Pomoc při osobní hygieně
- Poskytnutí stravy, zajištění stravy
- Poskytnutí ubytování
- Pomoc v chodu domácnosti
- Sociální poradenství
- Sociálně terapeutické činnosti
- Pomoc při uplatňování práv, zájmů
- Telefonická krizová pomoc
- Nácvik dovedností
-

I. Sociální poradenství

- Základní odborné poradenství
- Odborné sociální poradenství
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Sociálně terapeutické činnosti
- Pomoc při uplatňování práv, zájmů...

II. Služby sociální péče

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost.....

- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Soc. služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

III. Služby sociální prevence

Napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení, cílem služeb je překonání nepříznivé sociální situace

- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Nízkoprahová denní centra, zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pro seniory a osoby se ZP
- Sociálně terapeutické dílny
- Terapeutické komunity
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace

Úhrada nákladů za sociální služby

- Úhrada nákladů – ve smlouvě mezi klientem a poskytovatelem služby
- Poskytovatel se může dohodnout na spoluúčasti rodiny (pokud příjem klienta nestačí – garance: klientovi musí zůstat alespoň 15% z příjmu)

Sociální služby bez úhrady

- Sociální poradenství
- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Krizová pomoc
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace
- Sociální služby v kontaktních centrech, nízkoprahových zařízeních
- Služby sociálně terapeutických dílen

Služby sociální péče za úhradu

Pobytové služby:

- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se ZP
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Zdravotnické zařízení ústavní péče
- Centra sociálně rehabilitačních služeb

Ambulantní a terénní:

- Osobní asistence
- Pečovatelské služby
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře

Služby sociální prevence za úhradu

- Klient hradí: ubytování + strava (azylové domy, domy na půl cesty, terapeutické komunity)
- Úhradu stanoví poskytovatel (noclehárny)
- Úhrada za stravu – stanoví poskytovatel (nízkoprahová denní centra)

Typologie sociálních služeb podle cílových skupin

- Služby pro U, služby reagující na chudobu a bezdomovectví
- Služby pro děti a rodiny
- Služby pro rizikové děti a mládež
- Služby pro staré lidi
- Služby pro etnické menšiny
- Služby pro uprchlíky
- Služby pro lidi s postižením
- Služby reagující na krize a služby pro lidi trpící duševními nemocemi
- Služby pro nemocné
- Služby pro lidi se závislostmi
- Služby související s výkonem spravedlnosti
- Služby pro občany

Podmínky poskytování sociálních služeb

- Registrace
- Registr poskytovatelů sociálních služeb
- Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb
- Smlouva o poskytnutí sociální služby

Působnost při zajišťování sociálních služeb

- Obce s obecním úřadem s rozšířenou působností
- Krajské úřady
- Obce v samostatné působnosti
- Kraje v samostatné působnosti
- MPSV
- Úřady práce
- MV

Inspekce poskytování sociálních služeb

Inspekci provádí v režimu státní kontroly:

- KÚ + MPSV

Předmětem inspekce je:

- Plnění podmínek stanovených pro registraci
- Plnění povinností poskytovatelů
- Kvalita poskytovaných služeb
- Inspekce se provádí v místě poskytování služeb
- Provádí inspekční tým: min. 3 osoby (alespoň 1 člen z KÚ)

Financování sociálních služeb

- Příspěvek na péči
- Úhrada uživatelů z vlastních příjmů
- Příspěvky zřizovatelů sociálních služeb
- Dotace poskytovatelům z veřejných rozpočtů (nadregionální, regionální, místní úroveň, z ESF)
- Další zdroje: dary, sponzorství, vedlejší hospodářská činnost apod.

Financování sociálních služeb ze SR formou dotací

- Dotace ze státního rozpočtu na podporu poskytování služeb sociální péče a služeb sociální intervence na území kraje prostřednictvím rozpočtu kraje
- Výše dotace: zpracovaný střednědobý plán rozvoje služeb, počet příspěvků na péči, počet registrovaných poskytovatelů...

Dotace ze SR poskytovatelům sociálních služeb

- Účelově určené dotace přímo poskytovatelům
- Podpora služeb, které mají celostátní popř. nadregionální charakter

Pozitiva nového systému sociálních služeb:

- **Omezení monopolní role státu v poskytování soc.služeb**
- **Zavedení tržních principů**
- **Zvýšení kritéria kontroly kvality a kontroly nad poskytovateli soc.služeb**
- **Zvýšení kvalifikačních předpokladů pro výkon sociálního pracovníka**
- **Veřejná volba klientem**
- **Centrální registr poskytovatelů sociálních služeb**
- **Zjednodušení systému pro klienta**
- **Vymezení jasných kompetencí jednotlivých stupňů veřejné správy.....**

Negativa nového systému:

- **Bude příjemce příspěvku na péči sociální služby opravdu nakupovat?**
- **Budou tyto příjmy z příspěvku na péči příjemci vynakládat opravdu účelně a efektivně?**
- **Je systém pro klienta sociálních služeb průhlednější?**

Děkuji za pozornost